

ТЫРА ОРООНДОРДЫН ПРОЛЕТАРИЙЛАРЫ, БИРИКЛЕГЕР!

**РСФСР-да КОЛКЮЧИЛЕ ДЪАТКАНДАРДЫН
ДЕПУТАТТАРЫНЫН КРАЙЛАРДАГЫ,
ОБЛАСТЪТАРДАГЫ, ОКРУГТАРДАГЫ,
РАЙОНДОРДОГЫ, ГОРОДТОРДОГЫ,
ДЪУРТТАРДАГЫ ЛА ПОСЕЛОКТОРДОГЫ
СОВЕТТЕРИНЕ ВЫБОРЛОР КЕРЕГИНДЕ
ПОЛОЖЕНИЕЗИ**

ОЙРОТСКИЙ ОБЛАСТЫН
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИЗДАТЕЛЬСТВОЗЫ
Г. ОЙРОТ-ТУРА-

1939

БАСТЫРА ОРООНДОРДЫН ПРОЛЕТАРИЙЛАРЫ, БИРИКЛЕГЕР!

34С1
П 52

РСФСР-да КОЛКЮЧИЛЕ ДЪАТҚАНДАРДЫН
ДЕПУТАТТАРЫНЫН КРАЙЛАРДАГЫ,
ОБЛАСТЪТАРДАГЫ, ОКРУГТАРДАГЫ,
РАЙОНДОРДОГЫ, ГОРОДТОРДОГЫ,
ДЪУРТТАРДАГЫ ЛА ПОСЕЛОКТОРДОГЫ
СОВЕТТЕРИНЕ ВЫБОРЛОР КЕРЕГИНДЕ

ПОЛОЖЕНИЕЗИ

ОЙРОТСКИЙ ОБЛАСТЫН
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ИЗДАТЕЛЬСТВОЗЫ
г. ОЙРОТ-ТУРА
1939

РСФСР-дын' ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТТИН'
1-КЫ КЫЧЫРУДЫН' ЭКИНЧИ СЕССИАЗЫ

РСФСР-дын' ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТТИН'
ДЪАРАТКАН ЗАКОНДОРЫ

**„РСФСР КОЛКЮЧИЛЕ ДЪАТКАНДАРДЫН' ДЕПУТАТТАРЫНЫН'
КРАЙЛАРДАГЫ, ОБЛАСТЬТАРДАГЫ, ОКРУГТАРДАГЫ,
РАЙОНДОРДОГЫ, ГОРОДТОРДОГЫ, ДЪУРТТАРДАГЫ ЛА
ПОСЕЛОҚТОРДОГЫ СОВЕТТЕРИНЕ ВЫБОРЛОР КЕРЕГИНДЕ
ПОЛОЖЕНИЕНИ' ДЪЕПТЪЕЕРИ КЕРЕГИНДЕ**

РОССИЙСКИЙ СОВЕТСКИЙ ФЕДЕРАТИВНЫЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ
РЕСПУБЛИКАНЫН' ВЕРХОВНЫЙ СОВЕДИ *ТУРГУЗЫП ДЪАТ:*

**„РСФСР КОЛКЮЧИЛЕ ДЪАТКАНДАРДЫН' ДЕПУТАТТАРЫНЫН' КРАЙ-
ЛАРДАГЫ, ОБЛАСТЬТАРДАГЫ, ОКРУГТАРДАГЫ, РАЙОНДОРДОГЫ,
ГОРОДТОРДОГЫ, ДЪУРТТАРДАГЫ ЛА ПОСЕЛОҚТОРДОГЫ СОВЕТТЕ-
РИНИН' ВЫБОРЫ КЕРЕГИНДЕ ПОЛОЖЕНИЕНИ' ДЪЕПТЪЕЕР.**

РСФСР Верховный Советтин' Президиумынын' председатели
А. БАДАЕВ.

РСФСР Верховный Советтин' Президиумынын' катчызы
Г. КОЗЛОВ

Москва, Кремль
1939 дьылда 29 июльда

**РСФСР-да колкючиле дьаткандардын
депутаттарынын крайлардагы,
областьтардагы, округтардагы, райондордогы,
городтордогы, дьурттардагы ла поселоктордогы
советтерине выборлор керегинде
ПОЛОЖЕНИЕЗИ**

I-кы БАЖАЛЫК

Избирательный система

1 статья. РСФСР Конституциязынын 138 статьязы аайынча крайлардагы ла областьтардагы колкючиле дьаткандардын депутаттарынын Советтерине депутаттарды, автономный областьтардын, национальный ла административный округтардын, райондордын, городтордын, дьурттардын колкючиле дьаткандардын советтерине депутаттарды ла поселкалардын колкючиле дьаткандардын Советтерине депутаттарды тудар выборлорун избирательдер бастыразы, тюн'ей ле чике избирательный праволо юн берерин дьажытту эдип ёткюрип дьат.

2 статья. РСФСР-дын Конституциязынын 139 статьязы аайынча депутаттарды бастыра улустар тудып дьат: РСФСР-дын 18 дьашка дьеткен бастыра граждандары, расовой ло национальный угунап, кудайга дьан'дайтанынап, образовательный цензен, оседлостьтон, социальный дьюрюмнен', алкы-дьеежезинен' ле ёткен ёйдёги ёткен керегинен' камаазы дьокко, сагыжы дьедикпестер ле суд ажыра избирательный правозын дьогылта дьаргыладып салгандардан' башкалары, депутаттардын выборлорына туружар да, колкючиле дьаткандардын Совединин' депутаттарына тудуларда праволо болуп дьат.

3 статья. РСФСР-дын' Конституциязынын' 140 статьязы аайынча депутаттардын выборлоры тюн'ей болуп дьат: кажыла гражданин бир юндю болор; бастыра граждандар выборлорго тюн'ей туружып дьат.

4 статья. РСФСР-дын Конституциязынын 141 статьязы аайынча юй улустар эр улусла тюн'ей тудар база бойыда тудулар правоны тузаланып дьат.

5 статья. РСФСР-дын Конституциязынын 142 статьязы аайынча, Кызыл Черюдин рядында турган граждандар бастыра граждандарла тюн'ей тудар да бойы тудулар правоны тузаланып дьат.

6 статья. РСФСР-дын' Конституциязынын' 143 статьязы аайы-

ча депутаттардын' выборы торт чике болуп дьат: колкючиле дьаткандардын' депутаттарын, крайлардагы ла областьтардагы совединин' колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' автономный областьтардагы, национальный ла административный округтардагы, райондордогы, городтордогы, дьурттардагы ла поселоктордогы совединин' выборлорын избирательдер топ-торт, чике выборлор ажыра ёткюрер.

7 статья. РСФСР-дын' Конституциязынын' 144 статьязы аайынча, РСФСР-да колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтерине депутаттарды тудар тушта юн берери дьажытту болуп дьат.

8 статья. РСФСР-дын' Конституциязынын' 145 статьязы аайынча РСФСР-да колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтеринин' выборлоры избирательный округтар аайынча ёдер.

Кажыла избирательный округ колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Соведине келиштире бир депутат ийер.

9 статья. РСФСР-дын' Конституциязынын' 18 статьязы аайынча, бастыра ёскё союзный республикалардын' граждандары РСФСР-дын' дьеринде, РСФСР-дын' граждандарыла тюн'ей избирательный правоны тuzаланып дьат.

10 статья. Автономный республикаларда колкючиле дьаткандардын' Соведине депутаттардын' выборлорын ёткюрер эжини, ол келишкен автономный республиканын' колкючиле дьаткандарынын' Совединде депутаттардын' выборы керегинде Положениезиле ан'ылап дьат.

11 статья. РСФСР колкючиле дьаткандардын' Соведине депутаттардын' выборлорын эдерине колбулу чыгымдарын государствонын' чодыла эдер.

II-чи БАЖАЛЫК

Избирательдердин' списказы

12 статья. Городтордо избирательдердин' списказын колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городской Соведин тургузып дьат, районго бёлюнип турган городтордо — районный Совет; поселоктордо — поселковый Совет; дьурт дьерлерде колкючиле дьаткандардын' дьуртсовети тургузып дьат. Избирательдердин' спискаларынын' формадын РСФСР-дын' Верховный Советтин' Президиумы тургузат.

13 статья. Избирательдердин' списказына ол Советтин' дьеринде спискарды тургузар тушта ондо (дьаантайын эмезе тоолу ёйгё) дьуртаган, выборлор ёткюрер кюнде 18 дьапка дьеткен избирательный праволу бастыра граждандар кожылып дьат.

14 статья. Избирательдердин' списказына кошпос улустар, судтын' приговорыла избирательный правозын дьок эткен, приговордо избирательный правозын дьок эткен ёйдин' туркунна кошпос, онойып ок закон аайынча сагыжы дьедикбес деп, билип тургускан улустарды кошпос.

15 статья. Избирательдерден' кемде болзо бир избирательный спискадан' ажыра база спискага бичилбес.

16 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' ончо Советтериндеги бастыра выборларына—избирательный списказын—кажыла избирательный участка сайын алфавитный эжиле тургузар, избирательдердин' ёбёкёзин, адын, адазын, дьажын, дьаткан дьерин, онойып ок колкючиле дьаткандардын' депутаттардын' Совединин' выборы келишкен избирательный округтын' номерин дьартап, списканы тургузып дьат. Избирательдердин' списказына колкючиле дьаткандардын' Совединин' председатели ле катчызы колын салар учурлу.

17 статья. Черюнин' бёлюктеринде ле черюдин' бириккендеринде турган избирательдердин' списказын командованиезиле тургузып, командир ла военный комиссар кол салып дьат. Ёскё военный служащийлер ончозы ол дьаткан дьеринин' колкючиле дьаткандарынын' депутаттарынын' Соведине келиштире избирательдердин' списказына бичилер.

18 статья. Избирательный участкалардын' избирательный списказы, больницаларда, бала табар тураларда, санаторияларда ла ёскёде эмденер учреждениелерде оору граждандарга онойып ок выборлордын' кюнине дежурстводо турган медицинский персоналдарга тургузылып дьат.

Скарлатинадан' ла тифтен' оорып турган улустар выборлорго туружып болбостор.

19 статья. Выборлор болорына дьетире 35 кюн озо, колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Соведине избирательдердин' списказын бастыралары кёрёрине илип салар, эмезе Советтин' туразында бу спискала избирательдер танышкадый эди дьеткилдеер.

20 статья. Избирательдердин' списказынын' подлинктери колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Совединде, черю бёлюктерде эмезе черюдин' бирикенинде коруланып дьат.

21 статья. Избирательный списканы ла выборлор болор кюнди дьарлаган ей ортозында избиратель бойынын' дьерин солыган болзо, онын' дьериндеги колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Соведине ого, РСФСР Верховный Советтин' президиумы тургускан формала „Юн берер праволу удостоверение“ берип, избирательдердин' списказында—„мынан' барган“ деп, темлектеп дьат; избиратель дьан'ы пунктка дьаантайыч эмезе тоолу ейгёде дьадарга келген болзо, -бойынын' „Юн берер праволу удостоверениезин“ кёргюзип, избирательдердин' списказына бичилер.

22 статья. Избирательдердин' списказында дьастыралары, спискага бичилбегени, спискадан' чыгарып салганы, ёбёкёзин, адын дьастыра бичигени, избирательный правозы дьок улусты дьастыра спискага колкючкы керегинде комудалды бу списканы дьарлаган колкючиле дьаткандардын' депутаттардын' Соведине берер.

23 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Совединин' Исполнительный комитеди, избирательный спискада дьастырлар керегинде кажыла комудалды юч кюнвен' ёткюрбей кыялта дьоктон' кёрёр учурлу.

24 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Совединин' исполнительный комитеди, избирательный спискадагы дьастырлар керегинде комудалды кёрёлё, кыялта дьоктон' избирательдердин' списказына керектү тюзедю эдер, эмезе ол угускан кьжиге, онын' комудалын дьаратпаган керегинде дьартап бичиген справка берер учурлу; ол кижиле колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Совединин' решениезине дьёпсинбесе, комудалын народный судка берер учуры бар.

25 статья. Народный суд юч кюннин' туркунына судтын' ачык заседаниезине комудал берген кижинин' ле Советтин' представителя кычырып алала спискада дьастыра керегинде комудалды кыялта дьоктон' кёрюп, бойынын' решениезин тургузала, ол угускан кижиге де, Советке де айдып берер учурлу. Народный судтын' решениези калганчызы болор.

III-чи БАЖАЛЫК

Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайлардагы, областьтардагы Совединин' ле колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' автономный областьтарда Совединин' выборларына избирательный округтар ла избирательный комиссиялар

26 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайларда ла областьтарда Совединин' выборларына избирательный округтарды тезёёрин ого келижип турган крайлардын', областьтардын' колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Совединин' ёткюрет.

Избирательный округтары РСФСР-дын' Конституциязынын' 145 статьязы аайынча мындый нормала тезёлёт:

а) Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайдагы Соведине выборлары аайынча

Алтайский крайда	25000	кижи албатыга (населенияга) бир округ.
Краснодарский крайда	30000	”
Красноярский крайда	20000	”
Орджоникидзевский крайда	20000	”
Приморский крайда	10000	”
Хабаровский крайда	15000	”

б) Колкючиле дьаткандардын депутаттарынын областьтагы Соведине выборлоры аайынча

Область	Кижилер	Албатыга (населенияга) бир округ.
Архангельский областьта	15000	кижи албатыга (населенияга) бир округ.
Вологодский областьта	20000	"
Воронежский областьта	30000	"
Горьковский областьта	35000	"
Ивановский областьта	25000	"
Иркутский областьта	15000	"
Калининский областьта	30000	"
Кировский областьта	25000	"
Куйбышевский областьта	25000	"
Курский областьта	30000	"
Ленинградский областьта	45000	"
Московский областьта	60000	"
Мурманский областьта	5000	"
Новосибирский областьта	35000	"
Омский областьта	25000	"
Орловский областьта	30000	"
Пермский областьта	20000	"
Пензенский областьта	20000	"
Ростовский областьта	30000	"
Рязанский областьта	25000	"
Саратовский областьта	20000	"
Свердловский областьта	25000	"
Смоленский областьта	25000	"
Сталинградский областьта	25000	"
Тамбовский областьта	20000	"
Тульский областьта	25000	"
Челябинский областьта	25000	"
Читинский областьта	15000	"
Чкаловский областьта	20000	"
Ярославский областьта	25000	"

в) Хабаровский ла Приморский крайларда колкючиле дьаткандардын депутаттарынын областьтагы Соведине выборлоры аайынча.

Область	Кижилер	Албатыга (населенияга) бир округ.
Амурский областьта	7000	кижи албатыга (населенияга) бир округ.
Камчатский областьта	1500	"
Нижне-Амурский областьта	1500	"

Сахалинский областьта	1500	кижи албатыга (населенияга) бир округ.
Уссурийский областьта	7000	"

г) Автономный областьтарда колкючиле дьаткандардын депутаттарынын областьтагы Соведине выборлоры аайынча.

Адыгейский автономный областьта	3500	кижи албатыга (населенияга) бир округ
Еврейский автономный областьта	2000	"
Карачаевский автономный областьта	2500	"
Ойротский автономный областьта	2500	"
Черкесский автономный областьта	1500	"
Хакасский автономный областьта	3500	"

27 статья. Колкючиле дьаткандардын депутаттарынын краевой, областной Совединин' выборлорына избирательный Округтардын' списказын, колкючиле дьаткандардын' краевой, областной советтеринин' исполнительный комитеттери, выборлор башталарына дьетири 55 кюннен' оройтыбай дьарлап дьат.

28 статья. Кажыла крайда, областьта келиштире, колкючиле дьаткандардын' крайдагы, областьтагы депутаттарынын' Совединин' выборлорына краевой, областной избирательный комиссиялар тезелип дьат.

29 статья. Крайлардын', областтардын' избирательный комиссиялары, дьоннын' организацияларынын' ла колкючиле дьаткандардын' обществолорынан' чыгартылу улустарынан' тезелип, оны РСФСР-дын' Верховный Совединин' Президиумы выборлорго дьетири 55 кюннен' оройтытпай, составында председателин, председателин' заместителин, катчызын ла 8-10 члендерин кожо дьептөп дьат.

30 статья. Крайдын', областтары избирательный комиссиязы:

а) крайдын', областтын' дьерлеринде, выбор керегинде бу положениени колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' краевой, областной Совединин' выборлоры кыялта дьок чике ёдюп турарын адыктап дьат;

б) избирательный комиссиянын' дьастыра эткен ижи керегинде берген комудалдарды керюп, комудал аайынча учына дьеткен окончательный решение чыгарат;

в) Колкючиледьаткандардын' депутаттарынын' краевой, областной Совединин' выборлорына РСФСР-дын' Верховный Советтин' Президиумнын' тургуская формазыла избирательный бюллетенди белетеп дьат;

г) Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' краевой, областной соведине тудулган депутаттарды регистрировать эдиб бичийт;

д) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' краевой, областной совединин' мандатный комиссияларына выборлор керегинде керектерин табыштырып дьат.

31 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттардын' краевой, областной Соведине выборлор ёткюрер кажыла избирательный округта, окружной избирательный комиссия тезёлёт.

32 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттардын' краевой, областной Соведине выборлор ёткюрер окружной избирательный комиссия колкючиле дьаткандардын' обществолорынан ла дьоннын' организацияларынын' чыгартылу улустардан' тезёлип дьат база оны колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' краевой, областной Совединин' исполнительный комитеди, составында председателин, председателинин' заместителин, катчызын ла 4—6 члендерин, выборлор башталарына дьетири 50 кюннен' сройтытпай дьёптёп дьат.

33 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' краевой, областной Совединин' выборлорына окружной избирательный комиссиязы:

а) избирательный участкалардын' эжилю номерлерин тургузат;

б) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' краевой, областной Советтеринин' депутаттарына кандидат эдип темдектеп тургускандарды РСФСР-дын' Конституциязы ла выборлор керегинде бу положениенин' некелтезиле кёрюп регистрировать эдип дьат;

в) тургузылган форма аайынча участкалардын' избирательный комиссияларын избирательный бюллетендерле дьеткилдейт;

г) округ ичиндеги выборлорынын' результадын тургузат;

д) тудылган депутатка, тудулганы керегинде удостоверение берет;

е) крайдын', областтын' избирательный комиссиязына выборлор керегинде керектерин табыштырат.

IV-чи БАЖАЛЫК

Национальный ла административный округтарда колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' окружной Совединин' выборлорына избирательный округтар ла избирательный комиссиялар

34 статья. Национальный ла административный округтарда колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Совединин' выборлорына избирательный округтарды колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' окружной Соведине тезёп дьат.

Избирательный округтар, РСФСР-дын' Конституциязынын' 245 статьязы аайынча мындын нормала тезёлёт:

а) Национальный округтардын' колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' окружной Соведине выборлары зайынча

Эвенский округта	300	кижи албатыга (населенияга) бир округ.
Чукотский округта	600	"
Корякский округта	600	"
Таймырский округта	700	"
Ненецкий округта	800	"
Агинский (Бурят-Монгольский) округта	1000	"
Ямало-Ненецкий округта	1000	"
Остяко-Вогульский округта	2000	"
Усть-Ордынский (Бурят-Монгольский) округта	2000	"
Коми-Пермяцкий округта	3000	"

б) Административный округтарда колкючиле дьаткандардын' Соведине выборлары аайынча

Колымский округта	500	кижи албатыга (населенияга) бир округ.
Кивгисепский округта	3000	"
Кизлярский округта	3000	"
Тобольский округта	4000	"
Нарымский округта	4500	"
Тарский округта	5000	"
Опочецкий округта	6000	"
Псковский округта	7000	"
Астраханский округта	9000	"

35 статья. Национальный ла административный округтарда колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Соведине выборларына избирательный округтардын' списказын, колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' окружной Советтин' исполнительный комитеди выборлордон' 55 кюннен оройтытпай дьарлап дьат.

36 статья. Кажыла национальный ла административный округта колкючиле дьаткандардын' национальный административный округынын' депутаттарынын' окружной Соведине тудар окружной избирательный комиссия тезелип дьат.

37 статья. Окружной (национальный ла административный округтардын') избирательный комиссиялары, колкючиле дьаткандардын' обществолорынан' ла дьоннын' организацияларынын' чыгартулу улустарынан тезелип дьат база составында председателин, председателин заместителин, катчызын ла 4—6

члендерин колкючиле дьаткандардын депутаттарынын краевой, областной Советтеринин исполнительный комитеттери выборлордон' 55 кюн озо дьёптёп дьат.

38 статья. Окружной (национальный ла административный округтардын) избирательный комиссиязы:

а) округтын территориясында округной Советке выборлор ёдюп турарда, выборлор керегинде бу Положениени чике бюдюрүп турганын кёрөр;

б) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын округной Со-вединин выборларынын избирательный комиссиязынын дьасты-ра ижине берген комудалды кёрөр;

в) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын округной Со-вединин выборларына РСФСР-дын Верховный Совединин пре-зидиумнын тургуская формаза аайынча избирательный бюлле-тендер белетеп дьат;

г) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' округной Со-ведине тудулган депутаттарды регистрировать эдип дьат;

д) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' округной Со-вединин мандатный комиссиязына выборлор керегинде басты-ра керектерин табыштырып дьат.

39 статья. Национальный, административный округтарда ок-ружной Советтин выборларына кажыла избирательный округта округной избирательный комиссия тезёлип дьат.

40 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' ок-ружной Совединин выборларына, округной (избирательный ок-ругтын') избирательный комиссиязы колкючиле дьаткандар-дын' обществоларынан' ла дьоннын' организацияларынын' чы-гартулу улустарынан' тезёлип дьат база составында предсе-дателин, председателине заместителин, катчызын ла 2—4 члендерин колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' округ-ной комитеди, выбордон 50 кюн озо дьёптёп дьат.

41 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' ок-ружной Совединин' выборларына округной (избирательный ок-ругтын') избирательный комиссиязы:

а) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' округной Со-вединин' депутаттарына кандидат эдип тургускандарды РСФСР-дын' Конституциязы ла выборлор керегинде бу Положениенин' некелтезин чике кёрүп регистрировать эдип дьат;

б) участковый избирательный комиссияларга тургуская фор-малар аайынча, избирательный бюллетенди дьеткилдейт;

в) округтын' ичинде выборлордын' ёткён результадын тургу-зат;

г) тудулган депутатка, тудулганы керегинде удостоверение-лер берип дьат;

д) округной (национальный, административный округтын') избирательный комиссиязына выборлор керегинде керектерди табыштырып дьат.

Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Совединин' выборлорына избирательный округтарла избирательный комиссиялар

42 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Совединин' выборлорына избирательный округтарды, колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Совединин' тэзеп дьат.

Избирательный округта РСФСР-дын' Конституциязынын' 145 статьязы аайынча мындын нормаларла тэзелип дьат:

25000 ажыра кижилу райондо кажыла—1000 кижилу сайын бир избирательный округ болор, дье ондыда болзо, 60 округтан' ажыра эмес болор учурлу.

25000 дьетири кижилу райондо 25 избирательный округтар тэзелер.

43 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Совединин' выборына, избирательный округтын' списказын колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Советтеринин' исполнительный комитеди, выборлордон' 55 кюннен' орой эмес дьарлап дьат.

44 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Совединин' выборына, кажыла райондо районный избирательный комиссиялар тэзеп дьат.

45 статья. Районный избирательный комиссиялар колкючиле дьаткандардын' обществолорунан' ла дьоннын' организацияларынын' чыгартулу улустарынан' тэзелип база составында председателин, председателдин' заместителин, катчызын ла 4—6 члендерин, колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' краевой, областной исполнительный комитеттери, выбордон' 55 кюннен' орой эмес дьептөп дьат.

46 статья. Районнын' избирательный комиссиязы:

а) районнын' дьеринде, районный Советке выборлордын' ёдюп турарда выборлор керегинде бу Положениени чике бюдюрп турганын керюп дьат;

б) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Совединин' выборларынын' избирательный комиссиязынын' дьастыра иштерине берген комудалдарды керюп дьат;

в) избирательдердин' спискаларын бойынын' ёйинде тургузып, оны бастыра дьонго дьетирип турганын керюп дьат;

г) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтеринин' исполнительный комитеди избирательный участкаларды бойынын' ёйинде келиштире тэзеп алганын керюп дьат;

д) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Совединин' выборларына РСФСР-дын' Верховный Советтин Президиумынын' тургускан формазыла избирательный бюллетендер белеттейт;

е) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Со-
ведине тудулган депутаттарды регистрировать эдип бичип
дыат;

ж) колкючиле дьаткандардын депутаттарынын районный Со-
вединин мандатный комиссиязына выбор керегинде бастыра ке-
ректерин табыштырып дыат.

47 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' рай-
онный Совединин' выборлорына, кажыла избирательный округта,
окружной избирательный комиссия тезэлип дыат.

48 статья. Колкючиле дьаткандардын депутаттарынын рай-
онный Совединин' выборлорына, окружной избирательный ко-
миссиялар, колкючиле дьаткан дьоннон' ло дьоннын' организа-
цияларынан' чыгартулу улустардан' тезэлип база составында
председателин, председательдин' заместителин, катчызын ла
2—4 члендерин, колкючиле дьаткандардын депутаттарынын
районный Совединин' исполнительный комитеди, выборлордон
50 кюн озо дьептёп дыат.

49 статья. Колкючиле дьаткандардын депутаттарынын рай-
онный Совединин' выборлорына окружной избирательный ко-
миссиязы:

а) колкючиле дьаткандардын депутаттарынын районный Со-
ведине кандидат эдип кестегён депутаттарын выборлор керегин-
де бу Положениенин' ле РСФСР-дын' Конституциязынын не-
келтези аайынча регистрировать эдип дыат;

б) участковый избирательный комиссияларды тургузылган
форма аайынча избирательный бюллетендерле дьеткилдейт;

в) округ ичинде выборлордын ёткён результадын тургузат;

г) тудулган депутаттарга, тудулганы керегинде удостове-
рение берет;

д) выборлор керегинде керектерди районный избирательный
комиссияга табыштырат.

VI-чы БАЖАЛЫК

Городтордо колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтеринин' городтогы ла райондорында выборлорына избирательный округтары ла избирательный комиссиялары

50 статья. Городтордо Колкючиле дьаткандардын' депута-
тарынын' городтогы ла райондорында Советтеринин' выборлорына
избирательный округтарды, ол городтын' ла городтордогы рай-
ондордын' колкючиле дьаткандардын депутаттарынын' Совет-
тери тезэп дыат.

Избирательный округтар РСФСР-дын' Конституциязынын 145
статьязы аайынча мындый нормала тезэлип дыат: 12000-нан ёрө
100000 дьетири кижилу городтордо кажыла 350 кижиге бир изби-
рательный округ;

12000 дьетире кижилу городтордо, 35 избирательный округтар тэзэлэр;

Барнаул, Дзержинский, Кемерово, Киров, Кострома, Курск, Магнитогорск, Мурманск, Орел, Прокопьевск, Рыбинск, Тамбов, Томск, Ульяновск, Чита городтордо—кажыла 400 кижилу сайын бир избирательный округ;

Красноярск, Нижний Тагил, Пенза, Смоленск, Сталинск, Таганрог, Чкалов, Шахта городтордо—кажыла 500 кижилу сайын бир избирательный округ;

Владивосток, Иркутск, Калинин, Краснодар, Хабаровск городтордо—кажыла 600 кижилу сайын бир избирательный округ;

Архангельск, Астрахань, Воронеж, Иванов, Омск, Перм, Тула, Челябинск, Ярославль городтордо—кажыла 700 кижилу сайын бир избирательный округ;

Куйбышев, Новосибирск, Саратов, Свердловск, Сталинград городтордо кажыла 800 кижилу сайын бир избирательный округ;

Горький, Ростов—на Дову городтордо—кажыла 900 кижилу сайын бир избирательный округ;

Москва ла Ленинград городтордо—кажыла 3000 кижилу сайын бир избирательный округ тэзелип дьат.

Городтордын' 20000 артык тоолу кижилу райондо, кажыла 500 кижилу сайын бир избирательный округ тэзелип дьат, ондыйда болзо, 250 избирательный округтан' ашпас учурлу, городтордын' 20000 кижиге дьетире тоолу райондорына 35 избирательный округтар тэзелип дьат.

51 статья. Городтордо колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы ла райондордогы Советтеринин' выборлоры керегинде избирательный округтардын' списказын колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы ла райондыагы Советтердин' исполнительный комитеттери, выборлордон' 55 кюннен' орой эмес дьарлап дьат.

52 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' кажыла городтордо районнын' Советинин' выборлоры керегинде, городской ло районный избирательный комиссия тэзелип дьат.

53 статья. Городской ло районный избирательный комиссиялары, колкючиле дьаткан дьоннон' ло дьоннын' организацияларынын' чыгартылу улустарынан' тэзелип край ла областька кирип турган городтордо, городской избирательный комиссияны—колкючиле дьаткандардын' крайдагы, областьтагы Совети, районго кирип турган городтордо колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Совети, городтордо районный избирательный комиссиязын колкючиле дьаткандардын' городской Совети, составында председателин, председателинин' заместителин, катчыларын ла 6—10 члендерин, выборлордон' 55 кюннен' ойротыбай дьептөп дьат.

54 статья. Городтын', городскойло районный избирательный комиссиязы:

а) городтордын' ла районный дьерлеринке, городтын', районнын' Совединин' выборлор ёдюп турганъя, выборлор керегиндеги бу положениени чике бюдюрерин кёрюп дьат;

б) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы ла городтордо районнын' Совединин' выборлоры керегинде избирательный комиссиянын' ижинин' дьастыралары керегинде комудалды кёрюп дьат;

в) избирательдердын' списказын бойынын' ёйинде тургузып, оны бастыраларына билдиртерине дьетирерин кёрип дьат;

г) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтеринин' исполнительный комитедине келиштире избирательный участкаларды бойынын' ёйинде тёзёп аларын кёрюп дьат;

д) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы, городтордо райондордогы Совединин' выборы керегинде, РСФСР-дын' Верховный Советтин' президиумынын' тургускан форма аайынча избирательный бюллетендерди белетеп дьат;

е) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтын' ла городтогы районный Соведине тудулган депутаттарды регистрировать эдип дьат;

ж) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы ла городтордо райондогы Совединин' мандатный комиссиязына выборлор керегинде бастыра керектерин табыштырып дьат.

55 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы, городто райондогы Совединин' выборына кажыла избирательный округта, окружной избирательный комиссиязы тёзёлип дьат.

56 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы, городтордо райондогы Совединин' выборлоры керегинде окружной избирательный комиссиялары, колкючиле дьаткан дьоннон' ло дьоннын' организацияларынын' чыгартулу улустарынан' тёзёлип база составында председателин, председателин' заместителин, катчызы ла 2—4 члендерин, колкючиле дьаткандардын' городтогы, городтордо райондогы Совединин' исполнительный комитеди выбордон' 50 кюн озо, дьёптёп дьат.

57 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы, городтордо райондогы Соведине выбор керегинде округтын' избирательный комиссиязы:

а) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы, городто райондогы Соведине кандидат эдип тудылган депутаттарды, выборлор керегинде Положениенин' ле РСФСР-дын' Конституциязынын' некелтези аайынча регистрировать эдер;

б) участковой избирательный комиссияларга тургузылган форма аайынча избирательный бюллетендерди дьеткилдейт;

в) округ ичинде выборлордын' ёткён результадын тургузып дьат;

г) тудулган депутатка, тудулганы керегинде удостоверение берет;

д) городтын', городто районнын' избирательный комиссиязына выборлор керегинде керектерди табыштырат.

VII-чи БАЖАЛЫК

Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттардагы ла поселоктордогы Советтеринин' выборларына избирательный округтары ла избирательный комиссиялары

58 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттардагы ла поселоктордогы Совединин' выборларына избирательный округтарды тезээрин, колкючиле дьаткандардын' дьурттардагы ла поселоктордогы Советтери тезегилеп дьадылар,

Избирательный округтар РСФСР-дын' Конституциянын' 145 статьязы аайынча мындый нормаларла бюдуп дьат:

1000 артык кижилу дьурт Советтердин' ле поселоктордын' территориязында—дьурттын' кажыла 100 кижизи сайын бир избирательный округ, дье 25 округтан' кеп эмес эдиц; дьуртты мун' кижиден' ас дьуртсоветтерде ле поселоктордо 9 избирательный округ тезелип дьат.

59 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттардагы ла поселоктордогы Советтерине выборлордын' избирательный округтарынын' списокторын' выбордон' 55 кюннен' оройтыбай колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттардагы ла поселоктордогы исполнительный комитеттери дьарлап дьат.

60 статья. Кажыла дьуртсоветте ле поселокто колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтеринин' выборларына сельский, поселковой избирательный комиссия тудулып дьат.

61 статья. Дьурттын' ла поселоктын' избирательный комиссиязы дьоннын' организацияларынын' ла колкючиле дьаткандардын' обществоларынын' чыгартулу улустарынан' тезелип база составында председателин' председателдин' заместителин, катчызын ла 2—4 члендерин, выборлордон' 55 кюннен' оройтыбай колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Соведин' дьептеп дьат.

62 статья. Дьурттын' ла Поселоктын' избирательный комиссиязы:

а) дьуртсоветтин', поселоктын' дьурттын' ла поселоктын' Соведине выборлор тужунда выборлор керегинде бу Положениени чике бюдюрерин шин'деп дьат;

б) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьуртагы ла поселоктогы Соведине выборлордын' избирательный комиссиязынын' дьастыра ижине комудалдарды керюп дьат;

в) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттагы ла поселоктогы Соведине выборлорго РСФСР-дын' Верховный Советтин' Президиумыла тургузылган форма аайынча избирательный бюллетендер белетеп, участковый избирательный комиссияларды избирательный бюллетендерле дьеткилдеп дьат;

г) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттардагы ла поселоктордогы Советтерине тудулган депутаттарды регистривать эдиц дьат;

д) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттардагы ла поселоктордогы мандатный комиссияларга выборлордын' керектерин табыштырып дьат.

63 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурт-тагы ла поселоктогы Советтерине выборлордын', кажыла избирательный округында колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттагы ла поселоктогы выборлорыва, окружной избирательный комиссия тудулат.

64 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурт-тагы ла поселоктогы Советтерине выборлордын', окружной избирательный комиссия дьовнын' организациялардын' ла колкючиле дьаткандардын' обществолорынан чыгартулу улустарынан' тезэлип база составында председателин, катчызын ла комиссиянын' бир членин выборлорюн' 50 кюннен' орой эмес колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттагы ла поселоктогы Совети дьептёп дьат.

65 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттардын' дьурт-тардагы ла поселоктордогы Советтеринин' выборлорына окружной избирательный комиссиязы:

а) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' дьурттардагы ла поселоктордогы советтердин' депутадына кэстёгён кандидатарын РСФСР-дын' Конституциязынын' ла выборлор керегинде бу Положениенин' некелтези аайынча регистривать эдиц дьат;

б) округта выборлордын' результатадын тургузуп дьат;

в) тудулган депутатка тудулганы керегинде удостоверение берет;

г) дьурт ла Поселковый избирательный комиссиязына выборлордын' делопроизводствозын табыштырат.

VIII-чи БАЖАЛЫК

Избирательный участкалар ла участковый избирательный комиссиялар

66 статья. Избирательный бюллетеньдер аларына ла юндер теолорына колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайдагы ла областьтагы Советтеринин' выборлорына колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' автономный областьтарда, национальный ла административный округтардагы Советтеринин' районнын', городтын', дьурттын', поселоктын' колкючиле дьаткандарынын' Советтеринин' депутаттарын текшилей тудар керегинде городтордын', поселоктордын' ла дьурттардын' территориязы избирательный участокторго бёлюнип дьат.

67 статья. Избирательный участокторды бёлюрин городтордо колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городской совети тезёёр, райондорго бёлюнген городтордо колкючиле дьаткан-

дардын, депутаттарынын районный советтери; дьурт дьерлерде колкючиле дьаткандардын депутаттарынын районный советтери.

68 статья. Избирательный участокторды выборлор болорынан 50 кюннен оройтыбай тезээр.

69 статья. Албатызы 2000 кижиден кеп эмес дьуртсоветтин дьери дьараганы аайынча, бир избирательный участок болуп дьат; албатызы 500-тен ала 2000 кижиден кеп эмес кажыла станицада, деревнеде, аулда аньылу избирательный участок тезелер.

Албатызы 2 000 кижиден кеп дьуртсоветтин ле дьурттын дьуртту пунктарынын территориязы аньылу избирательный участокторго бир избирательный участок 1500—2500 кижиге келиштире белюлип дьат.

Албатызы 500 кижиден ас, дье 300 кижиден ас эмес деревнелерде эмезе группа деревнелерде, качан андый деревнелер избирательный участоктын центрынан ырагы 10 километрдан ажыра болзо, аньылу избирательный участоктор тезелер арга бар.

Огош дьурттарлу тюндюктеги ле кюнчыгыштагы аньылу ыраак райондордо, база Тюндиктин национальный округтарында, туулу ла кечкюн дьуртту райондордо избирательный участоктор 300 кижиден ас, дье 50 кижиден ас эмес дьуртту дьерлерде тезелер аргазы бар.

70 статья. Албатызы 2 000 кижиден кеп городтор ло поселоктор избирательный участокторго бир избирательный участко 1500-2500 кижиден келиштире белюлип дьат.

Москва ла Ленинград городтордо избирательный участоктор бир участко 3 000 кижиден келиштире белюлип дьат.

71 статья. Черю белюктери ле черю бирикендери 50-нен ас эмес, дье 1 500-н кеп эмес избирателдю болзо, бир избирательный участок болуп дьат.

72 статья. Больницаларда, бала табар тураларда, санаторияларда инвалидтар тураларында 50-нен ас эмес избирателдю болзо, таньынан избирательный участоктор тезелер.

Канча-канча корпусту больницаларда кажыла корпуста 50-нен ас эмес избирательдер бар болзо, корпустарда таньынан избирательный участок тезээр аргалу.

Таньынан избирательный участок тезелбей турган больницаларда, эмденер ёскёдё учреждениелерде избирательный бюллетендерди избирательный комиссиянын чыгартулу члендери больницанын, эмденер учреждениенин бойында барып алары дьараар. Андый учуралда больницаны аньылу избирательный кайрчакла дьеткилдеп дьат.

73 статья. Выборлор болгон кюнде дьорыктап дьурген 25-тен ас эмес избирателдю керептер бичидилген дьердеги избирательный округка кирижип, таньынан избирательный участоктор болор учуры бар.

Керептеги избирательдердин тоозы колкючиле дьаткандар-

дын' депутаттарынын' городтордесгы городской эмезе районный Советине выборлордын' избирательный округынын' нормазынча тун'ей болгон учуралда кереп бичиткен дьеринде болуп турган колкючиле дьаткандардын' городской эмезе районный Советке выборлордын' ан'ылу избирательный округ тезелер.

74 статья. Выборлор болуп турган кюнде ыраак дьорыкка барып дьаткан пассажирский поездтерде, „Юн берер праволу удостоверение“ бар пассажир—избирательдерден' бюллетень аларына избирательный участоктор тезелии дьат.

75 статья. Кажыла избирательный участокто участковый избирательный комиссия тудылар, ол колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' краевой областной Советтерине выборлорын, колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' автономный областьтардын', национальный ла административный округтардын' советтерин, колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' райондогы, городтогы, дьурттагы советтерине выборлорды текшилей эткюрер.

76 статья. Участковый избирательный комиссиялар дьоннын' организацияларынан' ла колкючиле дьаткандардын' обществодорынан' тезелип база городтордо колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городской соведи, райондорго белюнген городтордо колкючиле дьаткандардын' районный Советтери дьурт дьерлерде колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный советтерин составында председателин, председателдин' заместительин катчызы ла 6-10 члендерин выборлордон' 45 кунен' оройтыбай дьептеп дьат.

77 статья. Участковый избирательный комиссиялар:

а) избирательный участокто избирательный бюллетендерди алып дьат;

б) колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайлын', областьтын', округтын' районнын', городтын' дьурттын', поселоктын' Советине кажыла кандидат учув юндерди тоолоп дьат;

в) юн береринин' протоколын ол окружной избирательный комиссияга, бастыра делопроизводствоны колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы ла райондогы соведине табыштырып дьат.

IX-чи БАЖАЛЫК

Депутаттарга кандидаттар чыгарар эжизи

78 статья. РСФСР-дын' Конституциязынын' 146 статьязы аайынча выборлор тушта кандидаттар избирательный округтарда чыгарылып дьат.

Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайдагы ла областьтагы Советтерине, колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' автономный областьтарынын', национальный ла административный округтарынын' Советтерине, колкючиле дьаткандардын' райондогы, городтордогы, дьурттардагы ла поселок-

тордогы Советтерине кандидаттарды чыгарар право дьоннын' организациялары ла колкючиле дьаткандардын' обществолорына: коммунистический партийный организацияларга, профессиональный союзтарга, кооперативтарга, дьаш ёскюрюмнин' организацияларына, культурный обществолорго, база олордон' ёскё законло тургузылган эжиле регистрировать эдилген организацияларга берилип дьат.

79 статья. Кандидаттар чыгарар правоны дьоннын' организацияларынын' ла колкючиле дьаткандардын' обществолорынын' тес органдарыла, олордын' республикалардагы, крайлардагы, областтардагы ла райондордогы органдары, база предприятияларда, учреждениелерде ишмекчилер ле служащийлердин' общий дьуундары, черю белюктеринде красноармеецтердин' база колхозтордо крестьяндардын' ла совхозтордын' ишмекчилери ле служащийлардын' текшилэй дьуундары бюдюрюп дьат.

80 статья. Депутатка кандидат болуп темдектелгендер, олорды депутаттын' кандидатына темдектеген округтын' окружной ло участковый избирательный комиссиясында член болор учуры дьок.

81 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайдагы, областтагы округтагы (национальный ла административный округтагы) ла райондогы Советтерине депутаттарга кандидаттар темдектеп турган бастыра дьоннын' организациялары эмезе колкючиле дьаткандардын' обществолоры выборлордон' 35 кян озо депутаттарга кандидаттарын бойынын' окружной избирательный комиссияларында регистрировать эдер учурлу.

82 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтордогы Советтерине, городтордо, райондордогы Советтерине дьуртардагы ла поселоктордогы Советтерине депутаттарга кандидаттар темдектеген бастыра дьоннын' организациялары эмезе колкючиле дьаткандардын' обществолоры депутаттарга кандидаттарын бойынын' окружной избирательный комиссияларында выборлордон' 20 кюннен' оройтыбай озо регистрировать эдер учурлу.

83 статья. Окружной избирательный комиссиялар дьоннын' организацияларынын' ла колкючиле дьаткандардын' обществолорынын' депутаттарга чыгарган кандидаттарын РСФСР-дын' Конституциянын' ла выборлор керегиле бу Положениенин' некиелтези аайынча ончозын регистрировать эдер учурлу.

84 статья. Депутатка кандидат чыгарып турган дьоннын' организациясы ла колкючиле дьаткандардын' обществозы бойынын' окружной избирательный комиссиясына мындый документтер табыштырар учурлу:

а) депутатка кандидат чыгарган дьууннын' эмезе заседаниенин' президиумнын' члендери кол салган протоколды, ондо олордын' дьаштары, дьаткан дьери, кандидатты чыгарган организациянын' ады кергюзилген, депутатка кандидатты чыгарган дьууннын' эмезе заседаниенин' ёткөн дьери, ёйн, турушка

улустын' тоозы кёргюзилген болор учурлу, ол протоколдо депутатка темдектелген кандидаттын' фамилиязы, ады, отчествозы, дьажы, дьаткан дьери, партийнозы, ижи кёргюзилген болор учурлу;

б) депутатка кестёлгөн кандидаттын' оны чыгарган организациядан' бу избирательный округта баллотироваться Эдерине дьёпсинген заявлении.

85 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' совединив' депутадына кандидат дьян'ысла олло советке дьян'ысла округта юн берип кол кёдюрериле тузалавар учурлу.

86 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайдагы, областьтагы, округтагы (национальный ла административный округтын') райондогы, городтогы, городтордын' райондорындагы, дьурттардагы ла поселоктордогы Советтерине депутаттардын' кандидаттарын регистрировать эдеринен' выборлордын' окружной избирательный комиссиязы мойнозо, ол ок крайдагы, областьтагы округтагы (национальный административный округтын') райондогы, городтогы, городтордын' райондорындагы, дьурттагы, поселоктогы избирательный комиссияга эки кюн туркунына комудал берер аргалу, онын' решениези учуна дьедип токтогону болор.

87 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайдагы, областьтагы округтардагы национальный ла административный округтын' райондогы Советтерине депутатка регистрировать эдилген кажыла кандидаттын' фамилиязын, адын, отчествозын, дьяжын, ижин партийнозын база кандидатты кестеп чыгарган дьоннын' организациязынын' адын ол окружной избирательный комиссия выборлордон' 30 кюн озо дьарлап дьат.

Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городтогы, городтордын' райондорындагы, дьурттардагы ла поселоктордогы Советтерине депутаттардын' кандидатарына окружной избирательный комиссияларла регистрировать эдилгендер керегинде керектю дьарлайтан темдектери керегинде ол ок городтордогы райондордын' дьурттардын' ла поселоктордын' избирательный комиссияларла выборлордон' 15 кюн озо дьарлалып дьат.

88 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтерине депутаттарга регистрировать эдилген кандидаттарды кыялта дьок избирательный бюллетендерге кожор учурлу.

89 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайдагы, областьтагы, округтагы (национальный ла административный округтардын') райондогы, городтогы ла городтордын' райондорындагы Советтерине выборлордын' окружной избирательный комиссиялары база онойдо ок дьурттардын' ла поселоктордын' избирательный комиссиялары бастыра участковый избирательный комиссияларга избирательный бюллетендерди выборлордон' 10 кюн озо иер учурлу.

90 статья. Избирательный бюллетендер ол избирательный округта албатынын' тилиле печатька самылып дьат.

91 статья. Избирательный бюллетендер РСФСР-дын' Верховный Совединин' Президиумын' тургускан формадыла бастыра избирательдерге дьеткедий тоолу печатка базылып дьат.

92 статья. Келишкен избирательный комиссияда регистрировать эдилген кандидатты чыгарган кажыла организацияга база анайып ок РСФСР-н' кажыла гражданинына, РСФСР-дын' Конституциязынын' 129 статьязы аайыпча, дьуунадарда, печатта ла ёскё эп аргала ол кандидат учун туду дьок агитировать эдер право берилип дьат.

Х-чы БАЖАЛЫК

Выборлордын' кюни

93 статья. Колкючиле дьаткандардын депутаттарынын' крайдагы ла областтагы Советтерине, автономый областтардын' национальный округтардын' колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтерине, колкючиле дьаткандарыннын' депутаттарынын' райондогы, городтогы, городтордо райондордогы, дьурттардагы ла поселоктордогы Советтерине выборлор бастыра РСФСР-да бир кюннин' туркунына ёдёр.

94 статья. Выборлор болор кюнди РСФСР-дын' Верховный Совединин' Президиумы, выборлор болор кюннен' эки ай озо тургузып дьат. Выборлор иш этпес кюнде ёдюп дьат.

95 статья. Выборлор алдында калганчы он беш кюннин' туркунына участковый избирательный комиссия кюн сайын избирательдерге выборлор болор кюн ле болотон дьери керегинде дьарлап—эмезе ёскё эпле элбеде дьартаар учурлу.

ХI-чи БАЖАЛЫК

Юн береринин' эжизи

96 статья. Выбор болуп турган кюнде избирательдер юнди дьер бойындагы ёйлё эртен тура 6 частан' тюннин' 12 часка дьетире берип дьат.

97 статья. Выборлор болотон кюнде эртен тура 6 часта участковый избирательный комиссиянын' председатели, онын, члендери ле кожо, избирательный кайырчактыла тургузылган формала даазалган избирательдердин' списогын кёрюп дьат, онын' кийинде кайырчакты дьабала, комиссиянын' печадыла печаттап салала, избирательдерди юн берерине кычырып дьат.

Печаттардын' ла избирательный кайырчактардын' бюджетин РСФСР-дын' Верховный Совединин' Президиумы тургузып дьат.

98 статья. Кажыла избиратель юнди, юн берер помещениеге кирип, тан'ынан' бойы берип дьат, юн берери избирательный кайырчакка избирательный бюллетендерди салары ажыра ёдюп дьат.

99 статья. Выборлор ёдёр помещениеде, бюллетендер заполнять эдерине ан'ылу кып (комната) чыгарылып дьат, ол кыпта юн берер ёйдё юн берип тургандардан' башка бирде кижн, керек дезе участковый избирательный комиссиянын' члендери де болбос учурлу. Бир кыпка бюллетендер заполнять эдерине бир канча избирательдерди бождор тушта ондо бир ёйдё бождокон избирательдердин' тозынча кыптар эмезе кёжөгёлёр дьазалган болор учурлу.

100 статья. Избирательный помещениеге келген избиратель, участковый избирательный комиссиянын' катчызына эмезе членине паспортын эмезе колхозный книжказын, эмезе профсоюзный биледин, эмезе ёскё бойын керелеп турган бичигин кёргюзип дьат, избирательдердин' списказында темдектелген кийинде, тургузылган бюджетю избирательный бюллетендерди алып дьат.

101 статья. Выборлор ёдёр помещениеге „Юн беретен праволу удостоверениелю“ келген улуска выборлор керегинде бу Положениенин' 21 статьязы аайынча участковый избирательный комиссия ан'ылу список дьазал дьат, онызын избирательдердин' списогына кожо салылып дьат.

102 статья. Избиратель избирательный бюллетендер заполнять эдер кыпта, бойы кажыла кандидат учун юнин берерге турган, ол кандидатты, фамилиязын кажыла избирательный бюллетенде артырып, ёскёлёрин кырып дьат, онын' кийинде избиратель участковый избирательный комиссия турган кыпка барып, избирательный бюллетендерди избирательный кайырчакка тюзюrip дьат.

103 статья. Бичик билбес, эмезе кандый бир физический дьедикпес бар болгонынан' улам избирательный бюллетендерди тан'ынан' бойы заполнять эдип болбос избирательдер, избирательный бюллетендер заполнять эдер кыпка, избирательный бюллетендер заполнять эдерине, кандый бир ёскё избирательди кожо кычырып алар праволу.

104 статья. Юн берип турган тушта, избирательный помещениеде выборный агитация ёткюрери дьарабас.

105 статья. Избирательный помещениеде порядок учун карузына участковый избирательный комиссиянын' председатели турруп дьат, онын' дьакарузун ондо улустар ончозы бюджетер учурлу.

106 статья. Выборлордын' кюнине 12 час тюнде участковый избирательный комиссиянын' председатели юн берери бождогоннын' дьарлап дьат, комиссия избирательный кайырчактарды ачарын баштап дьат.

ХII-чи БАЖАЛЫК

Выборлордын' результадын тургузары

107 статья. Участковый избирательный комиссия юндер тоолоп турган помещениеде, юндер тоолоп турган тушта, общественный организациялардын' ла колкючиле дьаткандардын'

обществоларынын' ол керекке ёнёттин чыгартылу уполномоченный представительдери ле печатьтын' представительдери туружар учуры бар.

108 статья. Участковый избирательный комиссия кайырчактарды ачып, бюллетендерди округтар аайынча тоолоп берилген бюллетендердин' тоозын юн берерине турушкан улустын' тоозыла (бюллетендердин' списогында темдектелгенине кёрё) тун'деп кёргёнинин' результадын юн береринин' протоколына кажыла избирательный округ аайынча бичип дьат.

109 статья. Участковый избирательный комиссиянын' председатели участковый избирательный комиссиянын' бастыра члендеринин' кёзинче юн береринин' результадын кажыла бюллетень аайынча дьарлап дьат.

110 статья. Юн берер тужунда бирден' кёп кандидат артызылган бюллетендер, база тургузылбаган формалу ла башка ён'дю бюллетендер чындык эмес болуп бодолуп дьарабай дьат.

111 статья. Избирательный бюллетень дьараар дьарабазы эрен'истю болгон туштэ, суракты участковый избирательный комиссия бойынын' дьёби аайынча керекти ан'ылап, оны протоколго темдектеп салат.

112 статья. Участковый избирательный комиссия РСФСР-дын' Верховный Советинин' президиумнын' тургускан формады аайынча кажыла избирательный округ сайын юн бергенинин' протоколын эки экземплярдан' тургузып дьат, ондо участковый избирательный комиссиянын' ончо члендери, ол тоодо кыялта дьоктон' председатели ле катчызы колдорын салар учурлу.

113 статья. Юн керегинде участковый избирательный комиссиянын' протоколына кёргюзилетени:

а) юн берери башталган ла божогон ёйи;

б) избирательный участок ла избирательный округтар сайын избирательдердин' тоозы;

в) избирательдердин' списогы аайынча юн берген избирательдердин' тоозы;

г) „юн берерине праволу удостоверение“ аайынча, юн берген избирательдердин' тоозы;

д) избирательный участокторго ло округтар сайын берилген бюллетендердин' тоозы;

е) участковый избирательный комиссияга берилген угузуларды ла комудалдарды кыскарта бичиир база участковый избирательный комиссиянын' чыгарган решениелери;

ж) кажыла кандидатка берген юндердин' тоологон результаттары.

114 статья. Тоолойтаны ла протокол дьазайтаны божогон кийинде, участковый избирательный комиссиянын' председатели, комиссиянын' бастыра члендеринин' кёзинче, кажыла округ сайын юн береринин' результадын дьарлап дьат.

115 статья. Юн бергени керегинде участковый избирательный комиссиянын' дьазаган протоколынын' бир экземпляры 24 час-

тын' туркувына бойнын' окружной избирательный комиссиязына чыгартулу кижиле аткарылып дьат.

116 статья. Бастыра избирательный бюллетендерди (дьарагавын бир аай, дьарабагавын бир аай) ылгайла участковый избирательный комиссия печатьла печатьтап, юн берген протоколдын' экинчи экземплярыла, база печатьла кожо коруурына участковый избирательный комиссиянын' председатели табыштырып дьат, городтордо-колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' городской Советтерине райондорго бөлүнгөн городтордо колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Советтерине, дьурт дьерлерде колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' районный Советтерине табыштырылар учурлу.

117 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Советтери, избирательный бюллетендерди, кажыла избирательный округтын' депутаттарынын' мандаттарын колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' келиштире Совединде дептёлгөнчө, коруур учурлу.

118 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' крайдагы, областтагы, округтагы, (национальный ла административный округтардын') райондордогы, городтордогы, городтордо райондогы, дьурттагы ла поселоктордогы Советтерине выборлордын' окружной избирательный комиссиялары округтагы выборлордын' результаттарын, участковый избирательный комиссиялар табыштырган протоколдор аайынча тургузып дьат.

119 статья. Окружной избирательный комиссия юндер тоолоп турган помещениеге, юндер тоолоп турган тушта дьоннын' организацияларынын' ла колкючиле дьаткандардын' обществолорунан' чыгартулу уполномоченный представительдери ле печатьтын' прадставительдери туружар учуры бар.

120 статья. Окружной избирательный комиссия, РСФСР-дын' Верховный Совединин' Президиумы тургускан форма аайынча, юн береринин' протоколун эки экземплярла тургузып дьат, ого окружной избирательный комиссиянын' ончо члендери, ол тоодо кыялта дьоктон' председатели ле катчызы колдорун салар учурлу.

121 статья. Окружной избирательный комиссиянын' протоколунда кёргюзилери:

- а) округта избирательдердин' бастыра тоозы;
- б) юн береринде турушкан избирательдердин' бастыра тоозы;
- в) кажыла кандидат учун депутатка берилген юндердин' тозы;
- г) окружной избирательный комиссияга берилген угузуларды ла комудалдарды кыскарта бичиир база окружной избирательный комиссиянын' чыгарган решениялары.

122 статья. Колкючиле дьаткандардын' депутаттарынын' Соведине выборлордын' избирательный комиссиязынын' заседаниязи, комиссиянын' бастыра составынын' кёп дьарымы турушкан болзо, дьарамыкту деп бодолор.

123 статья. Избирательный комиссиялардагы бастыра сурактар кол кёдюргендеринин' кёп тоозы ажыра дьёптөлип дьат, кол

кѣдюргендер тоозы тен' болзо, председательдин' юни дъайып дъат
124 статья. Юндерди тоолоп божогов кийнинде, окружной избирательный комиссиянын' председатели, 24 частан' орой-тытпай, протоколды конверттеп, чыгартулу кижиле крайдын', областьтын', округтын', (национальный ла административный округтагы), районный, городтын', дьурттын', поселоктын' избирательный комиссиязына аткарып дъат.

125 статья. Колкючиле дъаткандардын' депутаттарынын' Совединин' депутатына кѣп нургулай юн алган, эмезе округта берилген бастыра, дъарамыкту бодолгон, юндердин' кѣп дъарымын алган кандидат, тудулганга бодолып дъат.

126 статья. Протоколго избирательный комиссиянын' председатели колын салган кийнинде, выборлордын' результатадын' дъарлап, депутатка тудулган кандидатка онын' тудылганы керегинде удостоверение берип дъат. Тудулганы керегинде берилер удостоверениенин' формазын РСФСР-дын' Верховный Совединин' Президиумы тургузар.

127 статья. Округта бирде кандидат кѣп нургулай юн албаган болзо, ол окружной избирательный комиссия ондый болгонын' протоколго анылу темдектейле оны крайдагы, областьтагы, округтагы, райондогы, городтогы, городтордын' райондорындагы, дьурттардагы ла поселоктордогы избирательный комиссиязына дъетирип дъат, ол ок ёйдѣ кѣп саба юн алган эки кандидаттарды катап баллотироватся эдерин дъарлап дъат база катап баллотироватся эдетен кюнди, выборлордын' баштапкы ёткѣн ёйнинин' кийнинде зки недеleden орой эмес эдип тургузып дъат.

128 статья. Округта берилген юндердин' тоозы бу округта юн берер праволу избирательдерди бастыра тоозынын' дъарымынан ас болзо, окружной избирательный комиссия ондый болгонын' протоколдо анылу темдектеп тургузала, ол крайдагы, областьтагы, округтагы, райондогы, городтогы, городтордын' райондорындагы, дьурттардагы, поселоктордогы избирательный комиссияга угузуп дъат, оныла коштой крайдагы, областьтагы, округтагы, райондогы, городтогы, городтордын' райончындагы, дьурттардагы ла поселоктордогы избирательный комиссия дъаны выборлорды баштапкы выборлордын' кийнинде эки недеleden орой эмес эдип тургузып дъат.

129 статья. Кандидаттарды депутатка катап баллотировать эдери база дъарабас болгон выборлор ордына дъаныдан ёткюрери баштапкы выборлорго тургузылган избирательдердин' списогыла, выборлор керегинде бу Положениенин' аайынча ёдѣр учурлу.

ХШ-чи БАЖАЛЫК

Граждандардын' избирательный правозын бусканы учун карууна турары

130. РСФСР-дын' гражданинынын', РСФСР-дын' колкючиле дъаткандардын' депутаттарынын' Соведине тудары ла бойы тудулар правозын бюдюрерине кемде албанла, мекеле, коркуду-

ла, эмезе карын берип буудак дьетиризе эки дьылга дьетири
дьайымынан айрытанына дьаргылар.

131 статья. Советтин дьамылу кижизи эмезе избирательный
комиссиянын члени, избирательный документтерди кубулта
дьазаза, эмезе юндерди енетиин чын эмес тоолозо—юч дьылга
дьетири дьайымынан айрылатанына дьаргылар.

РСФСР-дын Верховный Советинин Президиумынын председатели

А. БАДАЕВ.

РСФСР-дын Верховный Советинин Президиумынын катчызы

Г. КОЗЛОВ.

Москва, Кремль,
1939 дь. 29 июльда.

Б А Ж А Л Ы К Т А Р Ы

РСФСР Верховный Советтин дьараткан закондоры.

стр.

„РСФСР	колкючиле дьаткандардын депутаттарынын крайлардагы, областьтардагы, округтардагы, райондордогы, городтордогы, дьурттардагы ла поселоктордогы советтерине выборлор керегинде положениени дьептөөри керегинде	2
РСФСР-да	колкючиле дьаткандардын депутаттарынын крайлардагы, областьтардагы, округтардагы, райондордогы, городтордогы, дьурттардагы ла поселоктордогы советтерине выборлор керегинде положениези	3
I-кы	бажалык. Избирательный система	3
II-чи	бажалык. Избирательдердин списказы	4
III-чи	бажалык. Колкючиле дьаткандардын депутаттарынын крайлардагы, областьтардагы Соединин ле колкючиле дьаткандардын депутаттарынын автономный областьтарда Соединин выборларына избирательный округтар ла избирательный комиссиялар	6
IV-чи	бажалык. Национальный ла административный округтарда колкючиле дьаткандардын депутаттарынын окружной Соединин выборларына избирательный округтар ла избирательный комиссиялар	9
V-чи	бажалык. Колкючиле дьаткандардын депутаттарынын районный Соединин выборларына избирательный округтарла избирательный комиссиялар	12
VI-чы	бажалык. Городтордо колкючиле дьаткандардын депутаттарынын Советтеринин городтогы ла райондорында выборларына избирательный округтары ла избирательный комиссиялар	13
VII-чи	бажалык. Колкючиле дьаткандардын депутаттарынын дьурттардагы ла поселоктордогы Советтеринин выборларына избирательный округтары ла избирательный комиссиялары	16
VIII-чи	бажалык. Избирательный участкалар ла участковый избирательный комиссиялар	17
IX-чы	бажалык. Депутаттарга кандидаттар чыгарар эжизи	12
X-чы	бажалык. Выборлордын кюви	22
XI-чи	бажалык. Юн береринин эжизи	22
XII-чи	бажалык. Выборлордын результатын тургузары	28
XIII-чи	бажалык. Граждандардын избирательный правозын бусканы учун карууна турары	26

Ответ. редактор перевода В. Кытчаков.

Техн. редактор А. Хасолун

Сдано в производство 22/IX-39 г. Подписано к печати 8/X-39 г. Формат 60X²⁰/₁₆. Объем 1,75 п. л. (в 1 п. л. 46500 зн.). Уполномоченный обллита № Б-267. Заказ № 1025. Тираж 3000 экз.

Г. Ойрот-Тура, тш. им. Кларн Цеткин, Социалистическая, 20-а

Дьастыра чыкан сѣстѣр

<u>Страницада</u>	<u>Строкада</u>	<u>Базылганы</u>	<u>Кычырары</u>
6 стр.	юстюнен тѣмѣн 14 стр.	кижнини'	кижчи
8 "	алдынан ёрѣ 15 стр.	областытары	областытардын
9 "	" " 10 стр.	245	145
14 "	" " 4 стр.	катчыларын	катчызын
21 "	юстюнен тѣмѣн 1 стр.	дыаткандгрдын	дыаткандардын
22 "	" " 7 стр.	дыуундарда,	дыуундарда
25 "	" " 29 стр.	представительдери	представительдери

Баазы 10 акча.
Цена 10 коп.

44508

Положение о выборах в краевые, об-
ластные, окружные, районные, городские,
сельские и поселковые советы
депутатов трудящихся РСФСР.

На ойротском языке.